

**RADA
EVROPSKÉ UNIE**

**Brusel 1. března 2013 (04.03)
(OR. en)**

6844/13

**WTO 48
SERVICES 10
FDI 3
PI 31
MAP 12
ECOFIN 147
COMPET 114
SOC 130
POLGEN 28**

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel: Jordi AYET PUIGARNAU, ředitel,
za generální tajemnici Evropské komise

Datum přijetí: 1. března 2013

Příjemce: Uwe CORSEPIUS, generální tajemník Rady Evropské unie

Č. dok. Komise: COM(2013) 103 final

Předmět: Zpráva Komise Evropské radě
Zpráva o překážkách obchodu a investic (2013)

Delegace naleznou v příloze dokument Komise COM(2013) 103 final.

Příloha: COM(2013) 103 final

V Bruselu dne 28.2.2013
COM(2013) 103 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉ RADĚ

Zpráva o překážkách obchodu a investic (2013)

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉ RADĚ

Zpráva o překážkách obchodu a investic (2013)

ÚVOD

V roce 2012 předložila Komise Evropské radě druhou zprávu o překážkách obchodu a investic (dále jen „zpráva“). Tato zpráva byla stejně jako první zpráva vypracována na základě pověření uděleného ve strategii Evropa 2020¹, jemuž se následně věnovalo sdělení Komise „*Obchod, růst a celosvětové záležitosti*“². V tomto sdělení byl přijat závazek, že „*od roku 2011 budeme každoročně připravovat zprávu o překážkách obchodu a investic pro jarní zasedání Evropské rady a bude to náš klíčový nástroj ke sledování obchodních překážek a protekcionistických opatření a k přijetí vhodných kroků k vymáhání právních předpisů*“.

Cílem této zprávy je vyzdvihnout vybrané hlavní překážky, s nimiž se potýkají společnosti v Evropské unii (dále jen „EU“), a obecněji zvýšit informovanost o významu odstraňování obchodních překážek tak, aby mohly společnosti plně využívat výhody světového trhu nejen v souladu s tím, co bylo s obchodními partnery EU sjednáno na mnohostranné nebo dvoustranné úrovni, nýbrž rovněž se závazky přijatými na jiných fórech na podporu volného obchodu, například v rámci setkání zemí G20.

Vzhledem k pokračující hospodářské stagnaci v EU je tato třetí zpráva důležitá jako pilíř naší strategie pro přístup na trh a jako doplněk ambiciózního programu vyjednávání EU. Jak je uvedeno v pracovním dokumentu útvarů Komise o vnějších zdrojích růstu³, příspěvek zahraniční poptávky k hospodářskému růstu se musí v budoucnu zvýšit, jelikož do roku 2015 má být 90 % světového hospodářského růstu podle očekávání vytvářeno mimo EU. EU musí mimoto potvrdit svou přední úlohu hlavního poskytovatele hodnoty v celosvětovém měřítku, ať už jde o výrobu, výzkum a vývoj, navrhování, logistiku atd., kvůli obecnému rozšíření vzájemně závislých regionálních a globálních dodavatelských řetězců. Aby se plně posílil tento potenciál, jsou při zajišťování udržitelného hospodářského oživení v EU rozhodující silnější vazby s novými centry růstu světového hospodářství, jimiž se velkou měrou zabývala zpráva o překážkách obchodu a investic z roku 2012.

¹ „*Počínaje rokem 2011 a poté každý rok před jarním zasedáním Evropské rady bude vypracována zpráva o překážkách obchodu a investic, jež vymezí způsoby, jak zlepšit přístup na trh a regulační prostředí pro podniky EU*“, Evropa 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění, ec.europa.eu/research/era/docs/en/investing-in-research-european-commission-europe-2020-2010.pdf

² Obchod, růst a celosvětové záležitosti, KOM(2010) 612, 9.11.2010, eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0612:FIN:CS:PDF
trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2010/november/tradoc_146955.pdf

³ Pracovní dokument útvarů Komise o vnějších zdrojích růstu. Zpráva o pokroku v oblasti obchodních a investičních vztahů EU s hlavními hospodářskými partnery (Commission Staff Working Document on external sources of growth, Progress report on EU trade and investment relationships with key economic partners) 2012, trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2012/july/tradoc_149807.pdf

Za tímto účelem podává tato třetí zpráva (2013) přehled o pokroku, jehož bylo dosaženo s ohledem na překážky určené v předchozích vydáních zprávy (2011 a 2012), které nadále vyvolávají u vývozců z EU obavy a které se dosud nepodařilo plně vyřešit. Zpráva z roku 2013 vyzdvihuje rovněž řadu nových překážek, které se objevily v roce 2012 a které ze strany Komise i členských států vyžadují koordinované jednání a stanovení politických priorit na některých klíčových trzích.

Zaměření se na některé strategické partnery EU v této zprávě však zjevně neznamená, že by se měly opomíjet překážky na ostatních trzích. Naopak, Komise aktivně jedná s mnohem širší skupinou obchodních partnerů s cílem zlepšit podmínky přístupu na trh pro společnosti v EU, jež dosud čelí značnému počtu obchodních překážek.

Sledování překážek obchodu

Zpráva o překážkách obchodu a investic je jednou z řady zpráv, které posuzují a sledují obchodní překážky, jimž čelí vývozců z EU, a které se snaží je vyřešit. Tyto zprávy sledují různé cíle, ačkoli se do jisté míry mechanicky překrývají:

Jak bylo uvedeno výše, zpráva o překážkách obchodu a investic za prvé vyzdvihuje vybrané hlavní překážky, s nimiž se společnosti z EU potýkají na omezeném počtu trhů. Jejím cílem je zvýšit na politické úrovni informovanost o významu odstraňování těchto překážek jakožto priority.

Za druhé, sledování opatření potenciálně omezujících obchod⁴ (devátá zpráva zveřejněná v červnu 2012) představuje širší proces, který má určit opatření, jež byla přijata v souvislosti s finanční a hospodářskou krizí. Tento proces ukázal, že na trzích mnoha našich partnerů je na vzestupu protekcionismus, zejména v důsledku uplatňování politik industrializace, jež jsou často založeny na požadavcích na místní obsah a postupech nahrazování dovozu, v řadě rozvíjejících se ekonomik.

Za třetí, v rámci strategie pro přístup na trh provádí GŘ pro obchod od roku 2009 v návaznosti na zvláštní žádost Rady rovněž komplexnější „analýzu hlavních překážek“. Tato analýza vedla k výběru celkem 220 překážek na 32 trzích. Účelem je stanovit priority, pokud jde o obchodní problémy, a to vypracováním seznamů priorit nepřesahujících 10 překážek na jednu zemi s pomocí vstupních informací od členských států a podniků, a to s cílem zaměřit se na nejdůležitější překážky z ekonomického a právního hlediska. Tento seznam je pravidelně přezkoumáván a jsou k němu připojeny podklady (*hymnsheets*), které mohou členské státy použít v zájmu zajištění toho, aby byla předávána koordinovaná poselství. Tato analýza samozřejmě zahrnuje překážky v šesti zemích, jimiž se zabývá tato zpráva, a rovněž překážky například na Ukrajině, v Indonésii, Mexiku, Thajsku nebo Izraeli.

Stejně jako vydání z roku 2012 se i tato zpráva zaměřuje na překážky přístupu na trh u některých strategických partnerů EU, tj. v Číně, Indii, Japonsku, Brazílii⁵, Rusku a Spojených státech amerických (dále jen „USA“), a to ze tří hlavních důvodů. Za prvé, vybraní partneři představují hlavní vývozní trhy EU, pokud jde o zboží (40,9 % zboží

⁴ trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2012/june/tradoc_149526.pdf

⁵ A v některých případech Argentina/Mercosur.

vyvezeného v roce 2010), služby (40,0 %) a přímé zahraniční investice (41,1 % odlivu přímých zahraničních investic): pro EU představují hlavní vývozní trh USA, Čína zaujímá druhé místo, Rusko čtvrté, Japonsko šesté, Indie osmé a Brazílie deváté.

	Podíl vývozu zboží z EU (2010)	Podíl vývozu služeb z EU (2010)	Podíl přímých zahraničních investic z EU (2010)
USA	18,0%	23,9%	28,8%
Čína	8,4%	4,2%	1,8%
Rusko	6,4%	4,3%	2,9%
Japonsko	3,3%	3,7%	2,3%
Indie	2,6%	2,0%	0,8%
Brazílie	2,3%	1,8%	4,5%
Ostatní	59,1%	60,0%	58,9%
Celkem (mld. EUR)	1349,6	531,9	4152,0

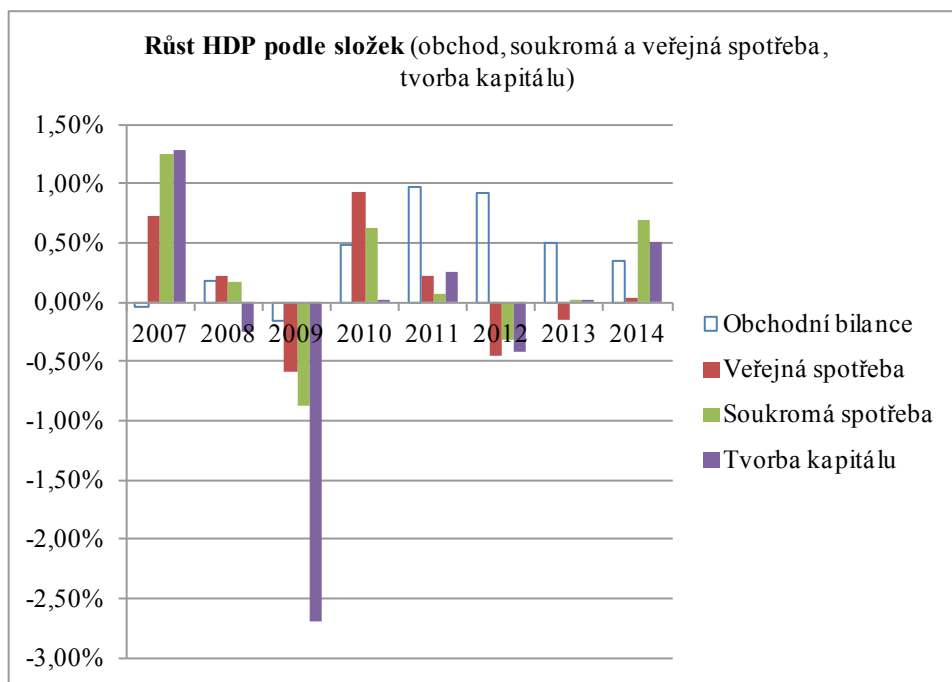
Za druhé, pokud jde o deset největších vývozních trhů EU, s ostatními partnery již má EU preferenční obchodní vztahy: Norsko a Švýcarsko má přístup na vnitřní trh prostřednictvím Evropského hospodářského prostoru a zvláštních dohod; celní unie s Tureckem; od roku 2011 dohoda o volném obchodu s Jižní Koreou. Na rozdíl od šesti hlavních partnerů uvedených v této zprávě jsou proto obchodní vztahy s těmito čtyřmi partnery usnadněny zvláštními obchodními nástroji, které zajišťují dodatečné kanály pro odstraňování obchodních překážek.

Vývoz zboží z EU do ostatních částí světa (2010)		
	mld. EUR	%
USA	242,3	18,0%
Čína	113,3	8,4%
Švýcarsko	105,4	7,8%
Rusko	86,1	6,4%
Turecko	61,2	4,5%
Japonsko	43,9	3,3%
Norsko	41,9	3,1%
Indie	34,8	2,6%
Brazílie	31,4	2,3%
Jižní Korea	28,0	2,1%
Ostatní	561,3	41,6%
Celkem	1349,6	100,0%

Tito strategičtí partneři mimoto představují pro obchod a investice EU trhy se silným růstovým potenciálem. Rozvíjející se země, jako je Brazílie, Indie, Čína a do jisté míry Rusko, tj. tzv. země BRIC, budou i nadále přinášet stále více budoucích příležitostí pro podniky z EU. V období 2007–2011 činil podle Světové banky⁶ růst HDP v Číně průměrně 9,3 %, v Indii 6,9 %, v Rusku 4,3 % a v Brazílii 2,7 %. Naopak HDP v EU se v tomto období snížil průměrně o 0,2 % a podle prognóz Komise z podzimu 2012⁷ může během příštích tří let stagnovat s roční průměrným tempem růstu v období 2012–2014 ve výši 0,4 %. Očekává se tedy, že vývoz do těchto zemí bude hrát stěžejní úlohu při podpoře budoucího růstu vývozu EU, který se v období 2012–2014 odhaduje v průměru na 3,6 %. Obchodní bilance nejenže od roku 2010 zmírňuje dopady krize, nýbrž se považuje rovněž za hlavní hybnou sílu růstu v roce 2013, stejně jako tomu bylo v roce 2011 a 2012.

⁶ data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG/countries?display=default

⁷ ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2012/pdf/ee-2012-7_en.pdf

Obchod se strategickými partnery uvedenými v této zprávě je sice velmi významný, ani zdaleka však nenaplnuje zcela svůj potenciál, částečně z toho důvodu, že tyto trhy rostou mimořádně rychle (a s největší pravděpodobností budou růst i nadále), především však kvůli skutečnosti, že tyto trhy nejsou dostatečně otevřené vůči vývozu EU. Skutečnost, že v roce 2012 byla tato tendence potvrzena a že se situace na řadě těchto klíčových trhů dále zhoršila, odůvodňuje opětovně zaměření se na tento omezený počet partnerů i v letošním roce.

Společnosti v EU se stále příliš často setkávají se značnými překážkami vstupu na tyto zahraniční trhy. Tyto překážky mají obvykle podobu necelních překážek, jako jsou technické předpisy a postupy posuzování shody, komplikovaná celní řízení nebo nedostatečné prosazování práv duševního vlastnictví. EU se těmito záležitostmi účinně zabývá v rámci partnerství pro přístup na trh. Jelikož se však tyto překážky často rozšiřují do oblastí, v nichž jsou pravidla mezinárodního obchodu dosud neúplná, jako je oblast vládních zakázek a vývozních omezení, představuje i nadále zastřešující prioritu další rozvoj pravidel nad rámec stávajícího souboru pravidel WTO prostřednictvím našeho programu obchodních jednání.

V minulém roce, současně s úsilím vynakládaným v oblasti prosazování, prováděla EU aktivně svůj ambiciózní program vyjednávání. Dne 1. července 2011 vstoupila v platnost dohoda o volném obchodu s Koreou, která již začala společnostem a spotřebitelům v EU přinášet značné hospodářské výhody. Se Střední Amerikou a s Peru a Kolumbií byla dokončena dvoustranná obchodní jednání a příslušné dohody byly v prosinci 2012 schváleny Evropským parlamentem. S Ukrajinou byla dokončena jednání o prohloubené a komplexní dohodě o volném obchodu, včetně dalekosáhlých pravidel týkajících se technických a regulačních záležitostí, a v prosinci 2012 byla ukončena jednání o dohodě o volném obchodu se Singapurem. Obchodní jednání s Kanadou jsou v závěrečné fázi. Dosud probíhají jednání s Indií, sdružením Mercosur, Malajsií, Arménií, Gruzii a Moldavskem a v roce 2012 byla zahájena jednání s Vietnamem. V prosinci 2011 schválila Rada zahájení jednání o prohloubené a komplexní dohodě o volném obchodu s Marokem. Co se týká Japonska, v návaznosti na užitečnou analýzu rozsahu působnosti, včetně zvláštních ustanovení

souvisejících s necelními překážkami, schválila Rada v listopadu 2012 zahájení jednání o dohodě o volném obchodu. Pokud jde o USA, prvního obchodního partnera EU, probíhá příprava na zahájení jednání o dohodě o volném obchodu. Pracovní skupina na vysoké úrovni pro zaměstnanost a růst již předložila závěrečnou zprávu, v níž doporučuje jednat o komplexním transatlantickém obchodním a investičním partnerství.

S Tuniskem, Jordánskem, Egyptem a Marokem byly zahájeny přípravné rozhovory za účelem zahájení jednání o prohloubené a komplexní dohodě o volném obchodu, jakmile budou tyto země připraveny. Probíhají rovněž diskuse s Indonésií, Thajskem a Filipínami s ohledem na možná obchodní jednání, jež by doplnila náročný program vyjednávání dohod o volném obchodu se zeměmi sdružení ASEAN. Přistoupení Ruska k WTO, důležitá událost v oblasti obchodu v roce 2012, otevřelo nové vyhlídky pro probíhající jednání o nové dohodě, která má nahradit dohodu o partnerství a spolupráci. V návaznosti na diskuse na summitu EU-Čína probíhají přípravné práce za účelem zahájení jednání o samostatné investiční dohodě. Co se týká dvou největších ekonomik na světě, USA a Číny, EU vede s oběma zeměmi dialogy na vysoké úrovni, které se zabývají mimo jiné překážkami přístupu na trh.

Obchodní jednání a snahy v oblasti prosazování musí jít ruku v ruce, aby bylo zaručeno zapojení EU do globálních hodnotových řetězců a zajištěny stálé a předvídatelné rámcové podmínky pro celosvětové obchodní činnosti. Bez rozhodné strategie prosazování dohodnutých pravidel prováděné současně prostřednictvím obchodní diplomacie, řešení sporů a jednání a souvisejících opatření v různých rovinách včetně na nejvyšší politické úrovni, zejména na summitech se třetími zeměmi, nemůže EU zaručit rovné podmínky, které je povinna zajistit podnikům z EU na světovém trhu. Komise, členské státy a průmysl musí v souladu se strategií pro přístup na trh pokračovat ve spolupráci, aby bylo zajištěno odstranění překážek ve třetích zemích a zpochybněny snahy o uplatňování nových překážek. Takto budou mít společnosti v EU prospěch z lepšího přístupu na rychle se rozšiřující zahraniční trhy a účinně přispějí k hospodářskému oživení EU.

Toto třetí vydání zprávy je strukturováno takto: oddíl 1 popisuje pokrok, jehož bylo dosaženo s ohledem na překážky zjištěné v minulé zprávě, a uvádí možnosti dalšího postupu v případě, že pokrok není dosud uspokojivý. V oddíle 2 je uvedena řada dalších překážek, jež budou v budoucnu muset být řešeny prioritně. V oddíle 3 jsou uváženy možnosti kombinace dostupných nástrojů k co účinnějšímu odstranění obchodních překážek.

1. PŘEKÁŽKY V ROCE 2012: JAKÉHO POKROKU BYLO DOSAŽENO?

Ve zprávě z roku 2012 bylo u šesti obchodních partnerů/regionů (USA, Čína, Japonsko, Indie, Rusko a Brazílie/Argentina) určeno 25 překážek. Mělo se za to, že tyto překážky mají pro podniky v EU značný význam vzhledem k možnému hospodářskému nebo systémovému dopadu a strategickému významu zemí, v nichž se tyto překážky vyskytují. Tyto otázky přístupu na trh se staly klíčovými prioritami v dvoustranných obchodních vztazích EU s dotčenými zeměmi. To znamená, že se Komise snažila tyto záležitosti předkládat systematicky na všech dvoustranných schůzkách, často až na nejvyšší politické úrovni (např. summitu). Je třeba rovněž zmínit, že přistoupení Ruska k WTO dne 22. srpna 2012 uvolnilo

potenciál k vyřešení mnoha dlouhodobých problémů týkajících se přístupu na trh, ačkoli se v průběhu tohoto procesu vytvořily nové překážky.

Tento oddíl obsahuje informace o pokroku, jehož bylo dosaženo v průběhu roku 2012. V některých případech se pokrok projevil v úplném odstranění překážky. V jiných případech bylo sice dosaženo určitého zlepšení, překážka však částečně zůstává. U několika málo překážek se situace v porovnání s minulým rokem bez ohledu na četná přijatá opatření zhoršila. Analýza v tomto oddíle bude provedena na základě těchto tří kategorií podle míry dosaženého pokroku.

a. Překážky, u nichž bylo dosaženo značného pokroku

Pokud jde o **Čínu**, o pozitivním vývoji lze hovořit u opatření EU k odstranění omezení vývozu **surovin**. Postup WTO pro řešení sporů zahájily dne 23. června 2009 EU a USA, za nimiž následovalo Mexiko. Dne 31. ledna 2012 podpořila zpráva odvolacího orgánu všechny hlavní požadavky EU a potvrdila zjištění panelu z července 2011. Ve zprávě bylo potvrzeno, že čínská omezení vývozu řady průmyslových surovin byla v rozporu se závazky Číny v rámci WTO a že omezení nelze odůvodnit politikou v oblasti ochrany nebo zachování životního prostředí. To představovalo velmi významný hospodářský a systémový úspěch, který prosazuje pravidla, jež se Čína zavázala dodržovat při přistoupení k WTO. Číně byla do dne 31. prosince 2012 poskytnuta lhůta na provedení a na konci roku oznámila Čína prováděcí opatření, která odstraňují vývozní cla a rovněž kvóty. Čína však téměř u všech produktů, které dříve podléhaly kvótám, požaduje vývozní licence. Tyto nově zavedené požadavky, vývoj vývozu a celkovou situaci bude Komise nadále pozorně sledovat.

Dne 13. března 2012 byl zahájen druhý případ týkající se **Číny**, jelikož EU, USA a Japonsko požádaly o konzultace v souvislosti s čínským omezením vývozu vzácných zemin, wolframu a molybdenu. Byl zřízen panel a rozhodnutí se očekává koncem roku 2013.

Pokud jde o **Indii**, v minulém roce se ve zprávě uvádělo, že bylo dosaženo pokroku s ohledem na kvantitativní omezení týkající se vývozu **bavlny**, konkrétně bavlněné příze a surové bavlny, která byla zavedena v roce 2010. V srpnu 2011 indická vláda skutečně zrušila veškerá zbývající kvantitativní omezení týkající se surové bavlny. Tento pokrok však byl bezprostředně po zveřejnění zprávy v roce 2012 ohrožen, jelikož dne 5. března 2012 byl před oficiálním zrušením dne 4. května zaveden nový částečný zákaz. Po dvoustranných a odvětvových jednáních s indickou vládou docílila EU u indické strany přijetí závazků, že v příštím hospodářském roce vývozní omezení nezavede.

Co se týká **Japonska**, ve zprávě z minulého roku byl zmíněn určitý pokrok. Po summitu EU-Japonsko v květnu 2011 byla zahájena analýza rozsahu působnosti s cílem přezkoumat rozsah a úroveň ambicí budoucích jednání o dohodě o volném obchodu. V roce 2012 byl v rámci této analýzy rozsahu působnosti projednán komplexní seznam necelních překážek. U některých z těchto zjištěných problémů již tato analýza přinesla výsledky a do současnosti byly odstraněny tyto necelní překážky uvedené na seznamu: ekologické potraviny, licence na velkoobchodní prodej likérů, transparentnost, rozšíření dohody o vzájemném uznávání správné výrobní praxe u farmaceutických přípravků uzavřené mezi Japonskem a EU na dvanáct nových členských států EU a určení dvou potravinářských přídatných látek, přičemž náležitého pokroku bylo dosaženo při řešení otázek souvisejících s pyrotechnickým

bezpečnostním zařízením v automobilovém odvětví a předvídatelností stanovování cen léčivých přípravků. Japonsko se rovněž rozhodlo zrušit zákaz dovozu hovězího masa ze zvířat mladších 30 měsíců z Francie a Nizozemska. Žádosti ostatních členských států se zkoumají. Očekává se, že ke skutečnému otevření trhu dojde na jaře 2013. V řadě jiných případů, jako jsou například rádiová zařízení, zdravotnické prostředky, automobily nebo léčivé přípravky, by Japonsko mělo do konce března 2013 přijmout další kroky k odstranění obav EU. U zbývajících záležitostí by měla dosažení dalšího pokroku umožnit budoucí jednání o dohodě o volném obchodu.

V souvislosti s přistoupením **Ruska** k WTO dne 22. srpna 2012 byly poprvé vázány ruské sazby dovozního cla. Hlavním dopadem bylo zrušení vyšších celních sazeb, jež byly přijaty v roce 2008 během krize.

b. Překážky, u nichž bylo dosaženo určitého pokroku

Ve zprávě z roku 2011 bylo uvedeno, že trvalé úsilí Komise se vyplatilo u jedné z nejsystémovějších záležitostí na seznamu narušení dvoustranného obchodu s **Čínou**. V prvním pololetí roku 2011 bylo dosaženo důležitého pokroku u tzv. politiky „**domácí inovace**“, která je založena na zásadě, že přístup k veřejným zakázkám je povolen pouze inovativním výrobkům, jejichž duševní vlastnictví je čínského původu.

Ministerstvo financí počátkem července 2011 zrušilo 3 základní předpisy a na nejvyšší úrovni byla vydána politická prohlášení. Dosud však existují důkazy, že na regionální úrovni jsou vyhlášovány právní předpisy, které požadují synchronizaci technologických norem s vývojem domácích inovací (např. předpis vlády provincie Guangdong, který vstoupil v platnost v březnu 2012). Prvky domácích inovací se opětovně objevují v jedné či druhé podobě, ať už se jedná o normy týkající se informační bezpečnosti vypracované na podporu víceúrovňového systému ochrany (MLPS), nové katalogy vládních zakázek, jako jsou vozidla pro úředníky nebo vedoucí představitele strany, či nový návrh katalogu Národní komise pro rozvoj a reformy pro strategická vznikající odvětví. Pokrok je proto nejistý: nezdá se, že by oddělení politiky domácí inovace od veřejných zakázek představovalo plně zavedenou politiku a je i nadále zapotřebí podrobné sledování, zejména s ohledem na skutečnost, že se nejnovější právní předpisy jeví jako stále důmyslnější.

V oblasti normalizace a technických předpisů vyvolávají i nadále obavy **čínské překážky** v oblasti **informační bezpečnosti**, které byly určeny jako priorita (např. nařízení *Office of the State Commercial Cryptography Administration* (OSCCA) o komerčně využívaném kódování a víceúrovňový systém ochrany). Bylo dosaženo určitého omezeného pokroku⁸, přetrvávají však problémy při získávání osvědčení OSCCA pro výrobky se šifrovací technologií a víceúrovňový systém ochrany se nadále používá.

⁸ V květnu 2012 bylo povinné čínské osvědčení pro produkty v oblasti informační bezpečnosti (CC-IS) uděleno podniku v zahraničním vlastnictví na základě licence OSCCA k testování šifrování. Jednalo se o první případ udělení licence OSCCA k testování šifrování podniku v zahraničním vlastnictví. Osvědčení však bylo podmíněno nutností používat v inteligentní kartě, kterou má vyrábět čínský výrobce polovodičů, čip se zabudovanými čínskými národními šifrovacími algoritmy (zdroj: stanovisko Obchodní komory Evropské unie v Číně, 2012).

Další záležitostí, která vyvolává obavy, jsou **čínské podmínky financování vývozu a subvence**. Na podporu vývozu podniků dominujících na národním trhu v kapitálově náročných, často technologicky vyspělých odvětvích využívá Čína vývozní úvěry, které vyvolávají otázky s ohledem na dodržování pravidel OECD/WTO. V roce 2012 bylo dosaženo určitého pokroku, jelikož Čína naznačila svou ochotu zahájit mezinárodní jednání ohledně podmínek financování vývozu. První zasedání mezinárodní pracovní skupiny se konalo v listopadu 2012 a Čína nabídla, že bude hostit další zasedání v květnu 2013. Proces jednání však nezačal snadno. Aby mohli účastníci mezinárodní pracovní skupiny blíže projednat otázky vývozních úvěrů na neformální úrovni, uspořádá EU v březnu 2013 technickou schůzku.

V minulém roce se ve zprávě uvádělo, že v **Indii** nebylo dosaženo žádného významného pokroku při otevírání určitých odvětví, jako je maloobchod, právní služby, účetnictví, pojišťovnictví, bankovníctví a finanční služby, **zahraničním investicím**. Stejně tak přetrvávaly obavy ohledně reformy poštovního odvětví a možných negativních dopadů na expresní doručovací služby. Zdá se však, že v roce 2012 zahájila vláda program hospodářských reforem. K určitým konkrétním výsledkům tohoto procesu patří otevření maloobchodu (s jednou značkou a více značkami) přímým zahraničním investicím a rozhodnutí o zvýšení přímých zahraničních investic v leteckých společnostech. K dalším reformám zvažovaným parlamentem patří reformy bankovníctví a otevření pojišťovnictví přímým zahraničním investicím, což oboje potvrzuje záměr vlády pokračovat v nastoupené cestě hospodářských reforem.

V **Indii** bylo dosaženo určitého omezeného pokroku rovněž s ohledem na **požadavky týkající se schvalování bezpečnosti telekomunikačních zařízení**. Za prvé, pokud jde o bezpečnostní požadavky na telekomunikační zařízení zavedené v roce 2010: tyto byly s konečnou platností pozměněny za účelem odstranění podmínek, které představují největší zátěž, zejména byl zrušen původní požadavek na sdílení zdrojových kódů. Přetrvávají však obavy ohledně požadavku týkajícího se osvědčování zařízení, o němž se v Indii usuzuje, že vyvolává bezpečnostní obavy, v rozporu s mezinárodní praxí založenou na kritériích vzájemného uznávání. Indie rovněž dlouhou dobu uplatňuje režim osvědčování dovážených a **vyvážených pneumatik** Výborem pro indické normy (*Bureau of Indian Standards (BIS)*). V září 2012 zrušila Indie jeden prvků režimu představujících největší zátěž, a to zákaz prodeje pneumatik s označením IS (indická norma) mimo indický trh. Jednalo se o dlouhotrvající požadavek výrobního odvětví EU. Přetrvává však řada problémů souvisejících s vydáváním osvědčení pro pneumatiky (poplatky účtované za každou pneumatiku, zdlouhavé postupy, inspekce v továrně a požadované bankovní záruky atd.). Co se týká osvědčování **výrobků z oceli** ze strany Výboru pro indické normy, Indie odložila vstup požadavků na osvědčování u některých výrobků v platnost do března 2013 (dříve září 2012). Požadavky na osvědčování jsou však i nadále nepřiměřené a nejsou v souladu s mezinárodní praxí v této oblasti (inspekce v továrně, dlouhé lhůty, nadměrné zkoušky, poplatky). Indie oznámila režimy osvědčování u pneumatik i výrobků z oceli v souladu s Dohodou WTO o technických překážkách obchodu a tyto režimy jsou pravidelně projednávány v rámci Výboru pro technické překážky obchodu.

V **USA** byl potvrzen pokrok oznámený ve zprávě z minulého roku. Ve zprávě se uvádělo, že bylo dosaženo pokroku s ohledem na právní předpisy týkající se „**100% kontroly**“. V důsledku řady opatření, včetně opatření ze strany EU, odložilo americké Ministerstvo vnitřní bezpečnosti o dva roky požadavky na 100% kontrolu kontejnerů, jež měly původně vstoupit v platnost v červenci 2012. Při přezkumu své obchodní politiky USA potvrdily, že

100% kontrola nevstoupí v platnost do dne 1. července 2014. Zákonný požadavek nadále platí, změnila se však lhůta pro jeho zavedení. Ministryně vnitřní bezpečnosti má pravomoc tuto lhůtu opět prodloužit, dosud však nebylo rozhodnutí o dalším prodloužení přijato.

V USA bylo dosaženo rovněž určitého úspěchu s ohledem na právní předpisy upřednostňující nákup amerických výrobků („**Buy American**“), ačkoli tyto právní předpisy jako takové jsou i nadále problematické. Stimulační balíček, který byl zaveden během finanční krize v roce 2009 a který obsahoval rozsáhlá ustanovení na podporu nákupu amerických výrobků, v září 2011 skončil a nebyl prodloužen.

Dne 25. ledna 2013, po osmi měsících od zahájení konzultací o opatřeních omezujících obchod v rámci postupu WTO pro řešení sporů, zrušila **Argentina** neautomatické dovozní licence. Jedná se důležitý posun a výsledek nepřetržitého úsilí EU o zajištění toho, aby Argentina plnila své závazky v rámci WTO, a signál, že mechanismus WTO pro řešení sporů slouží svému účelu. Dosud ale nebyl zrušen celý soubor opatření omezujících obchod, jež v současnosti v Argentině platí. EU proto dne 28. ledna 2013 požádala o zřízení panelu WTO s cílem odstranit další dvě protiprávní opatření (viz další oddíl).

c. Překážky, u nichž nebylo v roce 2012 dosaženo žádného pokroku

Navzdory opatřením, která EU přijala v roce 2012, včetně řešení těchto záležitostí na nejvyšší politické úrovni v některých případech, nebylo možno u řady překážek dosáhnout významného pokroku, a tyto překážky proto zůstávají na seznamu priorit pro rok 2013.

Ve dvoustranných vztazích s **Čínou** představují zásadní oblast i nadále **investice**, a to vzhledem k obrovskému potenciálu, který tato země nabízí. Investiční překážky nicméně přetrvávají a situace se v minulém roce sotva zlepšila. Katalog zahraničních investic, který byl koncem roku 2011 revidován, představoval zklamání v tom smyslu, že oznamoval liberalizaci pouze v omezeném počtu oblastí, zatímco v některých jiných oblastech byl přístup na trh dokonce dále omezen. Příkladem zhoršení jsou zahraniční investice do „výroby součástek“ pro automobilový průmysl, které byly až do přijetí katalogu zahraničních investic v roce 2011 z právního hlediska „neomezené“. Katalog z konce roku 2011 nyní omezuje investice do výroby baterií pro elektromobily na nejvýše 50 %. Ačkoli na summitu EU-Čína dne 20. září 2012 obě strany opětovně potvrdily ochotu připravit se na zahájení jednání o investicích, v současnosti mezi oběma správami pokračují předběžné kontakty, jelikož na obou stranách dosud probíhají interní přípravy. V roce 2012 bylo vydáno mnoho oficiálních prohlášení ohledně dalšího otevření trhu investicím, zejména v oblasti služeb. Teprve se však ukáže, zda k tomu dojde i v praxi.

V průběhu roku 2011 přijala **Čína mechanismus přezkumu národní bezpečnosti v případě spojování podniků a akvizic** za účasti zahraničních investorů, jehož prostřednictvím může Čína blokovat zahraniční akvizice z důvodu aspektů národní bezpečnosti. Konečný mechanismus byl přijat v září 2011. Problém nepředstavuje samotné zavedení tohoto mechanismu (takovéto mechanismy existují rovněž v některých členských státech EU), nýbrž jeho velmi široké uplatňování, a to pokud jde o jednotlivá odvětví i vymezení národní bezpečnosti, jež zdaleka přesahuje schválené mezinárodní (OECD) zásady. Nelze hovořit o žádném pokroku a je nám znám případ společného podniku se společností z EU, který v současnosti prochází mechanismem kontroly přímých zahraničních investic, jehož postupy

a pravidla nejsou dosud jasná a předvídatelná, což vytváří velkou nejistotu a odrazuje potenciální investory.

Stále se vypracovává nový **indický politický rámec pro telekomunikační odvětví**, některé již zveřejněné části politiky však obsahují požadavky na místní obsah (minimálně 30 %), které v zadávacích řízeních zvýhodňují zařízení a elektronické produkty vyrobené v tuzemsku. Podobná ustanovení existují i v jiných průmyslových oblastech, jako je výroba energie z obnovitelných zdrojů a výroba solární energie. Ačkoli Indie není stranou Dohody o vládních zakázkách, tento vývoj politiky je značně znepokojující, zejména v rámci stávajících jednání o dohodě o volném obchodu, jelikož potvrzuje záměr Indie podporovat podniky dominující na národním trhu v klíčových indických průmyslových odvětvích, v nichž mají hospodářské subjekty z EU významné podíly. Tyto politiky by proto mohly ohrozit stávající obchodní příležitosti v Indii. Jako další znepokojivý vývoj je důležité rovněž zmínit, že Indie zamýšlí uložit ve vztahu k citlivým bezpečnostním aspektům požadavek na místní obsah v soukromých zakázkách týkajících se telekomunikačních zařízení, což je záměr, který vyvolává u výrobního odvětví velké obavy.

Jak bylo uvedeno v minulém roce, v případě **Indie** bylo v roce 2011 dosaženo určitého pokroku v oblasti **sanitárních a fyto-sanitárních** otázek. Konkrétně bylo dosaženo lepších vyhlídek na přizpůsobení se mezinárodním normám, co se týká genetického materiálu skotu (sperma). Navzdory závazku Indie, že tyto dovozní podmínky změní, nebyl v roce 2012 zaznamenán žádný skutečný pokrok. S ohledem na tuto záležitost bude Komise s Indií i nadále v úzkém kontaktu, je však znepokojena celkovým přístupem Indie, pokud jde o zachování neodůvodněných a zbytečných sanitárních a fyto-sanitárních opatření jako způsobu, jak nadále uzavírat její zemědělsko-potravinářský trh dovozu.

V roce 2011 nebylo dosaženo žádného zlepšení, pokud jde o překážky zjištěné v zemích sdružení **Mercosur**, kde bylo naopak zaznamenáno zachování některých protekcionistických tendencí, zejména u opatření zavedených v Argentině a Brazílii. U některých těchto překážek (např. omezení v **námořní dopravě** a **omezení vývozu surovin** v Argentině a Brazílii) jsou hlavním rámcem, kde jsou tyto záležitosti projednávány, jednání o dohodě o volném obchodu. Ačkoli jednání se sdružením Mercosur postupují velmi pomalu, dne 26. ledna 2013 se strany na úrovni ministrů dohodly, že k výměně nabídek dojde nejpozději v posledním čtvrtletí roku 2013.

Opatření omezující dovoz se celkově zvyšují. Pokračuje **argentinská** politika reindustrializace a nahrazování dovozu, která dovoz diskriminuje. V únoru 2012 zavedla Argentina pro veškerý dovoz novou jednotnou elektronickou přepážku s povinností předkládat u veškerého dovozu místopřísežná prohlášení dovozců, která podléhají schválení různými státními úřady dle volného uvážení těchto úřadů. To v mnoha odvětvích prodlužuje již tak značné prodlevy při dovozu. V dubnu se tento systém rozšířil na odvětví služeb. Zahraničních společností se v rostoucí míře dotýkají rovněž omezení v souvislosti s převodem zahraničních měn, dividend a licenčních poplatků. Dovožci musí mimoto dodržovat požadavky na vyrovnání dovozu. Tato opatření jsou v rozporu zejména se zákazem zavádění kvantitativních omezení a rovněž s povinností týkající se zákazu diskriminace a zásady národního zacházení podle GATT 1994 a s pravidly Dohody o dovozním licenčním řízení. Dne 25. května 2012 požádala EU v souvislosti s neautomatickými licencemi (jež byly v lednu 2013 zrušeny – viz výše), místopřísežnými prohlášeními dovozců a požadavky na vyrovnání dovozu o zahájení konzultací k vyřešení sporu v rámci WTO, konzultace

v červenci však nepřinesly žádné výsledky. Dne 6. prosince 2012 požádala EU WTO, aby rozhodla o zákonnosti argentinských opatření omezujících obchod a zřídila panel. O zřízení panelu s ohledem na stejná opatření požádaly též den i USA a Japonsko.

Argentina zachovala rovněž omezení v **odvětví zajišťovacích služeb**. V únoru 2011 vydal argentinský regulační orgán pro pojišťovnictví (*Superintendencia de Seguros de la Nación* neboli SSN) usnesení, kterým se mění regulační rámec zajišťování. Hlavní ustanovení nové regulace omezují přístup na trh mimo jiné tím, že opravňují k poskytování zajišťovacích služeb pouze domácí společnosti nebo místní pobočky zahraničních společností. V tomto ohledu nebylo dosaženo žádného pokroku.

Situace se nezlepšila v **Brazílii**, pokud jde o přístup k **vládním zakázkám**. V roce 2010 zavedla Brazílie ve vnitrostátních právních předpisech týkajících se veřejných zakázek 25% horizontální preferenční rozpětí, které bylo neprodleně použito na odvětví informačních a komunikačních technologií. V roce 2012 nebylo dosaženo žádného pokroku.

Brazílie zpřísnila rovněž své postupy při dovozu **textilu a oděvů** prostřednictvím přísnějších celních kontrol od posledního čtvrtletí 2011. Dovoz textilu a oděvů nyní prochází tzv. „šedým“ a „červeným“ celním odbavením. To znamená, že zboží je podrobena fyzické kontrole a vzorky mohou být podrobeny laboratorním zkouškám. Nelze hovořit o žádném pokroku.

2. OSTATNÍ VÝZNAMNÉ PŘEKÁŽKY, VČETNĚ PRIORIT PRO LETOŠNÍ ZPRÁVU

Kromě překážek, jež byly označeny jako nevyřešené ve zprávě z roku 2012, byla na seznam priorit pro prosazování zařazena řada nových překážek přístupu na trh, které se v tomto roce objevily.

a. Nové překážky

Ve zprávě z roku 2012 se uvádělo, že v září 2011 zvýšila **Brazílie daň z průmyslových výrobků** při prodeji automobilů a nákladních vozidel, které nesplňují určité podmínky týkající se místní výroby. Dočasná pravidla týkající se daně z průmyslových výrobků z roku 2011 byla v říjnu 2012 nahrazena novými pravidly pro období 2013–2017, s dalšími podmínkami a požadavky (tzv. program podpory INOVAR-AUTO). Místní výrobci budou moci využít snížení daně z průmyslových výrobků, pokud dodrží podmínky týkající se mimo jiné investic do výzkumu a vývoje a provádění vyššího počtu fází výroby v Brazílii. Snížení daně je přiznáno ve formě zvyšujícího se daňového odpočtu, který je spojen s používáním částí vozidel vyrobených v tuzemsku. Brazílie proto v podstatě prodloužila diskriminační daňový režim, který byl původně zaveden v roce 2011. Režim pro období 2013–2017 poskytuje nadále pobídky místní výrobě na úkor dovozu.

Využívání **nepřímých daní** k ochraně brazilských výrobců před dovozem není omezeno na automobilové odvětví. Problematická opatření byla zaznamenána i v jiných odvětvích, jako je

elektronika a telekomunikační zařízení. Panují obavy ohledně možného rozšíření sporných daňových praktik na více oblastí, včetně za účelem subvencování brazilských vývozců.

K zjištěným problémům v oblasti vnitrostátních daní se přidává rozhodnutí Brazílie z října 2012 na základě rozhodnutí přijatého na summitu zemí sdružení Mercosur **zvýšit u 100 položek clo** až na vázané celní sazby WTO jako výjimku ze společné celní sazby sdružení **Mercosur**. Ačkoli se nejedná o porušení závazků v rámci WTO, toto rozhodnutí není v souladu s politickým závazkem zemí G20 upustit od přijímání opatření omezujících dovoz. To se týká mnoha výrobků, jako jsou keramické a žáruvzdorné výrobky, papír, viskózová vlákna, upravené brambory, chemikálie atd., přičemž mnoho z nich má pro EU značný hospodářský význam. Dodatečné zvýšení cla u 100 položek jako výjimka ze společné celní sazby sdružení Mercosur se očekává počátkem roku 2013.

U vozidel existuje v **Brazílii** tendence zavádět **pro části vozidel vlastní domácí předpisy** a vlastní **certifikační postupy**, zatímco v minulosti byly v Brazílii akceptovány výrobky osvědčené a označené podle předpisů EHK OSN bez dodatečných zkoušek, certifikace nebo označení. V ideálním případě by se Brazílie měla připojit k mnohostranné dohodě o přijetí jednotných technických pravidel pro kolová vozidla, zařízení a části a o podmínkách pro vzájemné uznávání schválení typu (dohoda EHK OSN z roku 1958), politická vůle tak učinit však není dosud zajištěna. Výrobcům z EU by také pomohlo, kdyby Brazílie zjednodušila uznávání postupů posuzování shody (zkoušky a audity) prováděných v EU.

Výše uvedenou tendenci týkající se **požadavků na místní obsah** v případě Brazílie a Indie lze zaznamenat rovněž v **Číně**, ačkoli požadavky na místní obsah obvykle nejsou uvedeny v celostátních nebo místních čínských předpisech. To neznamená, že neexistují, nýbrž spíše to, že jsou důmyslnější a skrytější než v minulosti. V minulých letech byly důležitou oblastí, která vyvolávala obavy, rovněž vládní zakázky. Zadávání veřejných zakázek je v Číně upraveno dvěma zákony – zákonem o vládních zakázkách (odhadovaná tržní hodnota 1,13 bilionu CNY, tento zákon se nevztahuje na státní podniky) a zákonem o výběrových a nabídkových řízeních (odhadovaná tržní hodnota 8,3 bilionu CNY, tento zákon se vztahuje na státní podniky). V některých případech stanoví místní samosprávy požadavky na místní obsah ve výši 70 %. V praxi brání požadavek týkající se „domácího zboží“ v zadávací dokumentaci a nedostatečně jasné pokyny ohledně definice tohoto „domácího zboží“ společně se zahraniční účastí usazeným v Číně v rovném přístupu k veřejným zakázkám.

Znepokojivé je, že v minulých letech **argentinská** vláda aktivně usilovala o zvyšování **místního obsahu** ve výrobním procesu v určitých sektorech a odvětvích. V důsledku toho je požadavky na místní obsah vázána celá řada sektorů a odvětví, včetně těžebního, automobilového a obuvnického průmyslu, zemědělství, strojírenství, odvětví stavebních materiálů, farmaceutického, chemického a textilního průmyslu. Vládní politikou jsou velmi dotčena rovněž odvětví služeb: značnými požadavky na místní obsah jsou vázány bankovní, pojišťovací a mediální služby.

V dubnu 2012 se argentinská vláda rozhodla vyvlastnit 51 % akcií společnosti YPF, které vlastnila španělská společnost **Repsol**, a 51 % akcií ve společnosti Repsol YPF GAS S.A., které vlastnila španělská společnost Repsol Butano S.A. Toto vyvlastnění může být za první diskriminační, jelikož ve společnosti YPF byly vyvlastněny akcie pouze jednoho akcionáře, zatímco ostatních nikoli. Za druhé, v rozporu s ustanoveními dvoustranné investiční smlouvy

uzavřené mezi Španělskem a Argentinou neposkytla Argentina bývalému vlastníkovi za ztrátu žádnou náhradu.

Indie nedávno Výboru pro technické překážky obchodu oznámila svůj záměr zavést **systém povinné registrace elektronických produktů a produktů informačních technologií**. Dotyčný systém (např. povinnost testovat od dubna 2013 tyto produkty v indických laboratořích) zavádí postup posuzování shody, který je přísnější, než je nezbytné, pokud jde o rizika vytvořená neshodou. V EU se tyto produkty považují za produkty s nízkým rizikem, a podléhají proto prohlášení o shodě, které vydávají dodavatelé. Tímto může být významně dotčeno obchodování s těmito produkty mezi EU a Indií.

Dalším důvodem obav je čínské **osvobození regionálních letadel vyrobených v tuzemsku od DPH**. Tato výjimka vyvolává vážné problémy s ohledem na závazky týkající se zákazu diskriminace přijaté v rámci WTO a brání zahraničním výrobcům v přístupu na trh. Tato záležitost bude dále sledována, aby Čína začala své mezinárodní závazky plnit.

b. Rusko – nové překážky po přistoupení k WTO kromě dlouhodobých problémů souvisejících s přístupem na trh

Rusko ukončilo 18 let trvající proces jednání o přistoupení k WTO a dne 22. srpna 2012 oficiálně přistoupilo k WTO. Toto přistoupení bylo uvítáno jako mezník ve zlepšování obchodních vztahů s touto zemí. V období před přistoupením však Rusko zachovalo nebo přijalo řadu protekcionistických opatření, z nichž většina není v souladu s jeho závazky v rámci WTO.

Co se týká **recyklačního poplatku u vozidel**, ode dne 1. září 2012 vstoupil v platnost nový rámcový právní předpis a jeho prováděcí vyhláška týkající se zavedení systému recyklace s recyklačními poplatky u vozidel, která mají být uvedena do oběhu. Domácí výrobci mohou místo uhrazení poplatku poskytnout záruku týkající se recyklace jejich vozidel, zatímco zahraniční dodavatelé musí poplatek zaplatit jako podmínku registrace dovezeného vozidla, což je jednoznačně diskriminační opatření. Probíhají dvoustranná jednání s cílem nalézt řešení této záležitosti. Nebude-li možné dosáhnout žádných výsledků, uváží EU zahájení postupu pro řešení sporů v rámci WTO.

U široké škály výrobků, včetně ojetých vozidel, papíru, karosérií a řady dalších, uplatňuje Rusko od svého přistoupení k WTO **dovozní cla**, která jsou vyšší než smluvní (tzv. vázané) úrovně (např. připočtením zvláštního cla ve formě minimální dovozní ceny ke stávajícímu valorickému clu)⁹. Tato opatření, která jsou v rozporu se závazky v rámci WTO, by měla být rychle ukončena. Probíhají dvoustranná jednání. Do dne 1. března 2013 bylo dosaženo určitého pokroku s ohledem na změnu řady celních položek, nikoli však v případě cla uloženého na karosérie.

Co se týká **technických překážek obchodu**, nedávno byla v rámci celní unie Ruska, Kazachstánu a Běloruska vypracována řada technických předpisů (např. pro alkoholické

⁹ Je třeba uvést, že by k podobné situaci mohlo dojít i v případě Ukrajiny, která v současnosti reviduje některé používané celní sazby. Ukrajina mimoto u velkého počtu celních položek zahájila rovněž postup WTO pro revizi jejich vázaných celních sazeb, což by mohlo vytvořit politováníhodný precedens.

nápoje, automobily a textilní výrobky). Pokud budou schváleny v současné podobě, budou pro hospodářské subjekty z EU představovat problém při uvádění jejich výrobků na ruský trh. Rusko bylo požádáno, aby dodržovalo své závazky podle Dohody WTO o technických překážkách obchodu a oznamovalo předlohy technických předpisů v počáteční fázi, aby je mohli ostatní členové WTO analyzovat a vyjádřit se k nim. Dosud byla obdržena dvě oznámení (týkající se alkoholických nápojů a automobilů), Rusko však ostatním členům WTO neumožnilo se k nim vyjádřit, jak vyžaduje Dohoda o technických překážkách obchodu. Problémy s alkoholickými nápoji a textilními výrobky jsou rozsáhle projednávány na dvoustranné a mnohostranné úrovni.

Po přistoupení Ruska k WTO se očekával pokrok v oblasti mnoha **sanitárních a fyto-sanitárních záležitostí**, jelikož normálně by Rusko mělo zajistit od prvního dne úplné dodržování Dohody WTO o uplatňování sanitárních a fyto-sanitárních opatření a příslušných mezinárodních norem. Rusko by mělo zejména zajistit, aby jeho sanitární a fyto-sanitární opatření byla založena na zásadách transparentnosti a vědeckého zdůvodnění, a mělo by zaručit, aby byla tato opatření přiměřená a odůvodněná. Byly však zavedeny nové překážky a některá existující omezení přetrvávají. Ode dne 20. března 2012 zakázalo Rusko dovoz živých zvířat z EU. Nepřiměřený zákaz týkající se jatečných prasat byl ruskými orgány zdůvodněn nesrovnalostmi, které byly zjištěny ve veterinárních osvědčeních u některých zásilek z EU. Výrobci potravin v EU se dosud potýkají s mimořádně dlouhými prodlevami či neudělením nového povolení pro vývoz do Ruska nebo celní unie a členské státy jsou vyzývány, aby požadovaly audity jejich systému. Probíhají dvoustranná jednání, která však dosud nepřinesla uspokojivé výsledky. Nedávno Rusko zavedlo řadu nových sanitárních a fyto-sanitárních opatření týkajících se zákazu chlazeného masa a sadbových brambor z Německa. EU je znepokojena systematickými zákazy jejích výrobků ze strany Ruska, jakmile se objeví nějaký problém, bez ohledu na zásady WTO týkající se odůvodněných a přiměřených sanitárních a fyto-sanitárních opatření.

Pokud jde o **dovoz dřeva** z Ruska, dvoustranná dohoda mezi EU a Ruskem ohledně dvou celních kvót týkajících se smrku a borovice měla hospodářským subjektům z EU umožnit od září 2012 dovoz těchto druhů dřeva s významně nižšími sazbami vývozního cla. Vydávání vývozních licencí však bylo značně opožděno a EU musela tuto záležitost několikrát předložit za účelem odstranění nejdůležitějších překážek. Po měsících prodlev bylo vydávání vývozních licencí konečně zahájeno a dovoz dřeva v rámci celních kvót se nyní významně zvyšuje. EU zajistí, aby v roce 2013 nedošlo ke zvrácení této tendence.

c. Provádění dohody o volném obchodu s Jižní Koreou

Od července 2011 se prozatímně uplatňuje dohoda o volném obchodu mezi EU a Jižní Koreou¹⁰. Jedná se o první z dohod o volném obchodu nové generace, která se vyznačuje dalekosáhlou a komplexní povahou. Jedná se rovněž o první obchodní dohodu EU s východoasijskou zemí.

¹⁰ Dohoda o volném obchodu se v EU uplatňuje prozatímně, dokud ji neratifikují všechny členské státy EU. Stav ratifikace lze ověřit na internetových stránkách Rady týkajících se dohod: www.consilium.europa.eu/policies/agreements/search-the-agreements-database?command=details&id=&lang=en&aid=2010036&doclang=EN

Hlavní závěry na základě porovnání údajů za první rok provádění dohody (červenec 2011 – červen 2012) s průměrnými údaji za poslední čtyři roky (referenční období) ukazují, že se vývoz z EU do Jižní Koreje zvýšil celkem o 37 %. Dovoz z Jižní Koreje do EU současně vzrostl pouze nepatrně (1 %).

Co se týká zbývajících překážek obchodu, institucionální struktura dohody Komisi umožňuje vyslovit důležité obavy plynoucí například z jihokorejského zákazu dovozu hovězího masa z EU a z odmítnutí Jižní Koreje uznávat mezinárodní označení EHK OSN u některých částí vozidel. Komise bude nadále usilovat o vyřešení těchto a jiných problémů souvisejících s přístupem na trh ve prospěch unijního průmyslu. Od vstupu dohody o volném obchodu v platnost již došlo k určitému pozitivnímu vývoji, například v automobilovém odvětví, co se týká značení pneumatik, uznávání certifikátů EHK OSN o schválení typu vozidel, která patří do stejné kategorie, registrace výrobců automobilových součástí, měření emisí a normy pro elektromobily.

d. Ostatní překážky na trzích vybraných strategických partnerů

V mnoha případech byl u řady překážek, jež nebyly ve zprávě z roku 2012 uvedeny, zaznamenán významný pokrok.

Pokud jde o dlouhodobý problém týkající se **počítačových rezervačních systémů**, Čína se vstupem prozatímních předpisů v platnost konečně zavedla právní rámec, který umožní zahraničním poskytovatelům počítačových rezervačních systémů působit na čínském trhu. Zdá se, že při uplatňování tohoto nového rámce dosud existují problémy, a Komise bude situaci nadále pečlivě sledovat na základě závazků Číny v rámci WTO.

Co se týká **kosmetických přípravků**, v Číně dosud přetrvávají problémy ohledně schvalování nových složek a výrobků obsahujících nové složky. O určitém pokroku však lze hovořit u ostatních záležitostí týkajících se kosmetických přípravků. Například během dvoustranných jednání s EU dne 25. října 2012 Státní úřad pro potraviny a léčiva (*State Food and Drug Administration*) potvrdil, že se po rozsáhlých konzultacích s výrobním odvětvím a obchodními partnery rozhodl odložit zamýšlené právní předpisy o přezkoušení značného počtu kategorií výrobků z „běžných“ výrobků do „zvláštních“ výrobků¹¹. Tato nová klasifikace by znamenala podstatně náročnější požadavky. Budoucí záměry budou posouzeny v rámci revize CHMR (základního čínského předpisu pro kosmetické přípravky), která je naplánována na rok 2013–2014. Čína uvedla, že může uvážit přechod od systému schvalování před uvedením na trh na oznamovací režim. Není však jasné, zda tomu tak bude u všech kosmetických přípravků.

Pokud jde o **čínské předpisy týkající se CO₂ / palivové účinnosti**, Ministerstvo průmyslu a informačních technologií sdělilo, že bylo upuštěno od plánů na jednotný cíl spotřeby a že ministerstvo bude místo toho používat systém průměrné spotřeby ve společnosti (stejně jako v EU). Ministerstvo však rovněž uvedlo, že při výpočtu těchto průměrů nebude možné posuzovat vozidla vyrobená v tuzemsku společně s dovezenými vozidly, což představuje problém, jelikož dováženými vozidly jsou obvykle větší, kvalitní a nadstandardní vozy, jež jsou často těžší a mají větší spotřebu. Nemožnost spojování vozidel ve vozovém parku může vést k tomu, že u dovážených vozidel bude těžší dosáhnout průměrného cíle.

¹¹ Oznámení technických překážek obchodu v rámci WTO G/TBT/N/CHN/887.

Čína odložila návrh cenové politiky Komise pro národní rozvoj a reformy týkající se implantabilních zdravotnických prostředků, která u špičkových zdravotnických implantátů stanovila cenový strop a rovněž předpokládala složitý výpočet maximální ceny, který však rozlišoval mezi výrobky vyráběnými v tuzemsku a dováženými výrobky. Existuje nebezpečí, že se toto opatření znovu objeví po změně vedení, prozatím však tyto cenové plány nejsou uplatňovány.

USA oznámily, že v roce 2013 bude zveřejněn konečný právní předpis s dlouhodobou platností o bovinní spongiformní encefalopatii (**BSE**) a že vstoupí v platnost předpis týkající se **klasického moru prasat**. Koncem roku 2012 byl mimoto k veřejnému připomínkování zveřejněn návrh oznámení o vezikulární chorobě prasat, které uzná některé italské regiony jako úředně prosté této nákazy. EU očekává, že brzy po zveřejnění těchto předpisů bude obnoven vývoz skotu, prasat a výrobků z hovězího a vepřového masa z EU do USA. EU je však i nadále znepokojena mimořádně dlouhými prodlevami při vyřizování ostatních žádostí o sanitární a fytosanitární povolení k vývozu, které EU podala, například pro jablka, hrušky a papriky.

Brazílie oznámila, že by **sanitární a fytosanitární** opatření týkající se dovozu přežvýkavců (např. skotu, ovcí) a výrobků z hovězího a skopového masa z EU v souvislosti s přenosnou spongiformní encefalopatií (TSE) mohla být brzy uvedena do souladu s příslušnou mezinárodní normou a umožnit obchodování. Brazílie na druhé straně neučinila žádný významný pokrok v plánovaných návštěvách v členských státech EU. To nadále negativně a velmi významně ovlivňuje vývoz z EU, především u produktů živočišného původu s přidanou hodnotou.

3. JAK SPOJIT DOSTUPNÉ NÁSTROJE K ODSTRANĚNÍ PŘEKÁŽEK OBCHODU

Tento oddíl má podat přehled o možnostech používání kombinace různých nástrojů, které má EU k dispozici.

a. Obchodní diplomacie

Obchodní diplomacie je důležitým prvkem vnějších vztahů EU a uplatňuje se jak na pracovní úrovni v rámci orgánů EU v úzké spolupráci s delegacemi EU v místě a správními orgány členských států, tak i na nejvyšší politické úrovni například během summitů a dvoustranných kontaktů. Způsob, jakým EU uplatňuje obchodní diplomacii a vnější hospodářské vztahy, reaguje na žádost Evropské rady o dosažení lepší synergie mezi EU a vnitrostátními orgány v souladu s ustanoveními Smluv, o zdokonalení koordinace mezi institucionálními činiteli, o zlepšení integrace všech příslušných nástrojů a politik a o efektivnější využívání vrcholných schůzek se třetími zeměmi. Obchodní diplomacie je součástí soudržného přístupu EU k vnější činnosti.

Obchodní diplomacie představuje obvykle nejrychlejší způsob odstranění obchodních překážek, jelikož nevyžaduje zvláštní kontext, jak je tomu v případě jednání o dohodě o volném obchodu, nebo zdlouhavou a složitou strategii vedení sporů v případě obchodních

sporů. Přímé kontakty s místními orgány mohou postačovat k zdůraznění překážek a k poukázání na nesoulad některých opatření se závazky v rámci WTO.

Tento způsob odstraňování obchodních překážek je mimoto skutečně diplomatickým nástrojem, jelikož jeho cílem je právě vyřešení problémů, což znamená, že žádná strana nemusí prohrát, zatímco druhá strana vyhrává. To zamezuje nebezpečí eskalace sporů a odvetných opatření, bez ohledu na to, zda jsou zákonná, či nikoli.

Účinnost obchodní diplomacie však závisí na možnosti dotčenou zemi přesvědčit, že je v jejím vlastním zájmu příslušné překážky odstranit. To závisí zejména na:

- možnosti přesvědčivě prokázat, že odstranění překážky přinese jejím spotřebitelům a společností výhody v míře, která překračuje ztráty u ostatních společností přímo soutěžících se společnostmi z EU, které jsou touto překážkou postiženy;
- schopnosti EU předložit přesvědčivá alternativní řešení, konkrétní návrhy, v ideálním případě na základě vlastních zkušeností a četných zkušeností členských států a získaných poznatků. Velmi užitečným nástrojem v tomto ohledu je spolupráce v právní oblasti nebo dialogy. Tato spolupráce by měla být plně začleněna do celkového vnějšího hospodářského programu EU vůči konkrétní zemi a podporovat tento program, a tím doplňovat obchodní jednání a usnadňovat přístup na trh¹²;
- možnosti postoupit danou věc soudu: obchodní diplomacie může být úspěšná, pokud hrozba sporu představuje dostatečně odrazující faktor, aby dotyčnou zemi donutila překážku odstranit. V tomto smyslu je k zajištění výsledků na poli obchodní diplomacie zásadní věrohodný a účinný postup pro řešení sporů.

To ukazuje, že účinnost obchodní diplomacie je mnohem vyšší, jestliže se tato používá ve spojení s ostatními nástroji, jelikož nejpraktičtější nástroje mohou přinést výsledky pouze tehdy, jsou-li podpořeny věrohodnými sankčními mechanismy.

b. Řešení sporů

Pokud jde o **řešení sporů**, EU patřila v minulých 17 letech, od zřízení orgánu pro řešení sporů v roce 1995, k nejaktivnějším členům WTO¹³. Za poslední dva roky zahájila EU pět nových sporů týkajících se jejích ofenzivních zájmů. EU v současnosti napadá pravidla související s místním obsahem, svévolné udělování dovozních licencí, omezení vývozu a zneužívání antidumpingových a vyrovnávacích cel uložených třetími zeměmi na vývoz z EU.

V témže období docílila EU při řešení sporů v rámci WTO významných vítězství: EU vyhrála v důležitém sporu týkajícím se čínského omezení vývozu surovin a zajistila, aby lihoviny z EU měly na Filipínách prospěch z nediskriminačního zacházení. EU rovněž urovnala

¹² Jak je podrobně uvedeno například v přezkumu jednotného trhu z roku 2007 – ec.europa.eu/citizens_agenda/docs/sec_2007_1519_en.pdf

¹³ Z celkem 452 sporů předložených orgánu pro řešení sporů do listopadu 2012 se EU podílela na 87 případech týkajících se ofenzivních zájmů (a 73 případech týkajících se defenzivních zájmů), tj. 19,2 % všech sporů, přičemž 66 z nich bylo vedeno proti jedné ze šesti zemí/regionů uvedených v této zprávě (32 proti USA, 4 proti Brazílii, 8 proti Argentině, 10 proti Indii, 6 proti Japonsku, 6 proti Číně a dosud žádný spor proti Rusku), tj. 75,9 % případů týkajících se ofenzivních zájmů EU.

dlouhotrvající spor s USA týkající se „metodiky nulování“ u antidumpingových opatření. Pokračuje obecný spor s USA týkající se velkých civilních letadel a EU dosáhla důležitých rozhodnutí WTO proti poskytování nepřipustných subvencí Boeingu ze strany USA.

V zájmu dalšího posílení pilíře obchodní politiky EU, který se týká prosazování, Komise nedávno navrhla rovněž lepší pravidla pro prosazování práv EU na základě mezinárodních obchodních dohod¹⁴. Cílem je umožnit, aby EU mohla při obraně svých práv reagovat rychle a účinně. Komise navrhuje nařízení, jež má stanovit jasný a předvídatelný rámec pro přijímání prováděcích aktů v případě mezinárodních obchodních sporů, které mají nepříznivý hospodářský dopad na EU.

c. Účinné využívání výborů WTO

Co se týká technických předpisů a postupů posuzování shody, EU patří společně s USA k nejméně aktivním členům WTO ve Výboru pro technické překážky obchodu a ve Výboru pro sanitární a fytosanitární opatření. Zasedání Výboru pro technické překážky obchodu v Ženevě představují účinný nástroj k zdůraznění obav EU v souvislosti s technickými předpisy, které zavedli ostatní členové WTO, zlepšování transparentnosti těchto požadavků, zvyšování informovanosti a navazování spojení s ostatními dotčenými členy WTO. Na zasedání Výboru pro technické překážky obchodu v březnu 2012 se jednalo o 65 konkrétních problémech v oblasti obchodu (což byl vůbec nejvyšší počet v historii), přičemž EU nadnesla nebo podpořila 35 záležitostí.

Aktivní přístup EU není omezen na Výbor pro technické překážky obchodu a Výbor pro sanitární a fytosanitární opatření, nýbrž se vztahuje i na všechny ostatní výbory WTO. Pokud jde o obchodní překážky uvedené v této zprávě, k nejdůležitějším výborům patří Výbor pro dovozní licenční řízení a Výbor pro investiční opatření související s obchodem.

d. Jednání o dohodách o volném obchodu

Užitečným nástrojem k odstranění některých konkrétních opatření narušujících obchod, která jsou uplatňována ve třetích zemích, mohou být **jednání o preferenční dohodě o obchodu**, zejména o dohodě o volném obchodu a prohloubené a komplexní dohodě o volném obchodu, avšak rovněž jednání o přistoupení k WTO ve spojení s ostatními výše uvedenými nástroji. Ze šesti zemí a regionů, jimiž se zabývá tato zpráva, EU v současnosti jedná o dohodě o volném obchodu se dvěma zeměmi, a to s Indií a Brazílií/Argentinou (jako součástí sdružení Mercosur), brzy zahájí jednání s Japonskem a v příštích několika měsících případně s USA. Tato jednání spolu s rozhovory s Ruskem o nové dohodě mohou stanovit pozitivní rámec pro odstraňování překážek obchodu, a to z řady důvodů:

Za prvé, při jednáních umožňuje pozice EU coby hlavní destinace vývozu získat ústupky od třetích zemí, které mají silnou pobídku jednat s integrovaným trhem s 500 miliony spotřebitelů.

Za druhé, cílem těchto dohod je právě současné odstranění velkého počtu překážek a pokud možno zahrnutí přísnějších pravidel, než jsou stávající pravidla mezinárodního obchodu.

¹⁴ trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=856

Z tohoto důvodu usiluje EU o dosažení větších výsledků prostřednictvím těchto diskusí než pouhým prosazováním stávajících pravidel.

Nová generace dohod o volném obchodu může rovněž usnadnit řešení obchodních sporů, jelikož tyto dohody obsahují mechanismy pro řešení dvoustranných sporů na základě modelu WTO. Dohody o volném obchodu vytvářejí také komplexní strukturu odvětvových a tematických pracovních skupin a výborů s cílem zajistit řádné provádění dohody a zamezit vytvoření nových překážek v budoucnu.

Jako nástroj pro přístup na trh však mají preferenční dohody o obchodu rovněž své meze. Tyto dohody představují například jednorázové příležitosti: překážky, které nebudou vyřešeny prostřednictvím tohoto procesu nebo které se objevily posléze, je nutno řešit prostřednictvím jiných kanálů. Doba potřebná k sjednání a přijetí dohod o volném obchodu neodpovídá vždy potřebám mnohem rychlejších obchodních cyklů. Je obtížné zajistit rovnováhu ústupků a často to znamená, že ne všechny obchodní překážky lze odstranit současně a konkrétně a že některé překážky je třeba upřednostnit v zájmu dosažení celkově uspokojivé dohody.

5. ZÁVĚR

Očekává se, že obchod bude v nadcházejících letech nejdůležitější hybnou silou hospodářského růstu EU. Obchod bude představovat rovněž jednu z nejdůležitějších zkoušek konkurenceschopnosti našeho kontinentu na světových trzích prostřednictvím schopnosti našeho průmyslu upevňovat regionální hodnotové řetězce a být nedílnou součástí globálních řetězců. V tomto kontextu hodlá Komise dále posilovat své nástroje partnerství v rámci strategie pro přístup na trh s cílem odstraňovat překážky obchodu a investic na celosvětové úrovni v zájmu zajištění rovných podmínek, aby bylo možno zcela uvolnit náš ekonomický potenciál. K zajištění větší účinnosti společných snah v oblasti obchodní diplomacie ze strany Komise, delegací EU a členských států ve třetích zemích bude Komise zejména pravidelně přezkoumávat a aktualizovat seznam hlavních překážek na trzích našich hlavních obchodních partnerů a poskytne členským státům podklady, které jim umožní předávat v rámci jejich vztahů s orgány z dotčených zemí koordinovaná poselství. Obchodní diplomacie bude mít prospěch z optimálního využívání všech příslušných nástrojů a politik a vrcholných schůzek se třetími zeměmi a obecně vnějších vztahů EU – toto úsilí a snahu o větší konzistentnost podpoří ESVČ.

EU je i nadále největším světovým vývozcem, dovozcem, přímým zahraničním investorem a příjemcem přímých zahraničních investic. V průběhu let se jí podařilo udržet téměř 20% podíl na celkovém světovém vývozu¹⁵ navzdory hospodářské krizi a dramatickým změnám, které utvářely světový obchod v posledních 30 letech. Náš obrovský přebytek obchodu s průmyslovým zbožím ve výši 281 miliard EUR (což je údaj, který se od roku 2000 zpětinásobil) více než vyrovnal zvýšení našeho účtu za energii v témže období. Přebytek EU v oblasti služeb se za deset let zvýšil více než dvacetinásobně na 108 miliard EUR v roce 2011 a saldo bilance obchodu se zemědělskými produkty se změnilo ze schodku ve výši více než 3 miliardy EUR v roce 2000 na přebytek ve výši přibližně 7 miliard EUR v roce 2011.

¹⁵ S vyloučením obchodu se zbožím, ropou a zemním plynem, zdroj databáze OSN COMTRADE.

Na podporu těchto výmluvných výsledků bude Komise spolu s členskými státy vyvíjet větší úsilí o odstranění překážek ve třetích zemích prostřednictvím koordinovaných opatření a využívání kombinace všech dostupných prostředků k zajištění spravedlivého přístupu na trh. Kromě obchodní diplomacie vedené z Bruselu i přímo na místě to zahrnuje účinné využívání výborů WTO, prosazování přijatých závazků v rámci mnohostranných a dvoustranných dohod, v případě potřeby rovněž prostřednictvím dobře zacílených postupů řešení sporů, pokud partneři EU nedodržují své mezinárodní závazky, a co nejlepší využívání jednání o dohodách o volném obchodu k systematickému odstraňování obchodních překážek.